

PRZEBIEG ZAJĘĆ

ETAP 1: AKTYWACJA (działania w klasie i środowisku cyfrowym)

Cel: wzbudzenie zaciekawienia, aktywizacja posiadanej wiedzy, wyzwalanie emocji.

Wskazówka do realizacji aktywacji:

Jedną z metod poznawania nowego dzieła sztuki jest ukanie METRYCZKI (najważniejszych informacji o dziele, takich jak: dane autora, tytuł, rok powstania, własność, miejsce przechowywania, wielkość, materiał). Zabieg taki potęguje aktywność wzrokową. „Uważne patrzywanie” jest bardziej efektywne, mniej obciążone chęcią dopasowania się do otrzymanych w METRYCZCE informacji, tym samym jest bardziej samodzielne i kreatywne. Podanie informacji z METRYCZKI może być kolejnym etapem poznania dzieła sztuki.

Informacje o rzeźbie
M. Abakanowicz - **Załącznik 1.B**

Wskazówka do realizacji aktywacji:

Nauczyciel/nauczycielka zwraca uwagę na różnice w postrzeganiu rzeźby na fotografii i w realu; podkreśla istotę oglądu przestrzennego, widzenia z każdej strony; zwraca uwagę na możliwość rozpoznania materiału i zwizualizowania gabarytów; podkreśla także istotę miejsca ekspozycji, jako kontekstu interpretacyjnego.

Informacje, które można przedstawić młodzieży, aby wprowadzić w temat i zachęcić do pogłębiania wiedzy znajdują się w **Załączniku 3.** i w **Załączniku 4.**

1. Przedstawienie uczniom i uczennicom pojęcia „krajobrazu kulturowego”.
  2. Wyjaśnienie, na czym polega deszyfrowanie „krajobrazu kulturowego” podkreślenie rangi „uważnego patrzenia”, uruchamiania skojarzeń i poszukiwania nowych informacji pogłębiających konteksty i poszerzających wiedzę.
  3. Omówienie strategii kształcenia wyprzedzającego (wyjaśnienie jak będziemy pracować, w jaki sposób i w jakim celu).
  4. Zaciekawienie i wprowadzenie do tematu modułu.
Nauczyciel/nauczycielka prezentuje uczennicom i uczniom (w formie fotografii lub prezentacji multimedialnej **Załącznik 1. A**) pracę Magdaleny Abakanowicz pt. „Nierozpoznani” (nie ujawniając informacji o obiekcie) i inicjuje rozmowę zadając pytania:
    - ✓ *Co przedstawia ta praca?*
    - ✓ *Z czego jest zrobiona?*
    - ✓ *Czy to rzeźba, instalacja, obraz?*
    - ✓ *Jaki tytuł można jej nadać i dlaczego?*
    - ✓ *Jakie emocje wywołuje?*
    - ✓ *Czy wymagała dużo pracy? Co o tym świadczy?*
    - ✓ *Czy widzieliście gdzieś podobne prace? Jeśli tak, to gdzie?*
    - ✓ *Jakie skojarzenia ta praca wywołuje?*
  5. Nauczyciel/nauczycielka prezentuje film, w którym dzieło M. Abakanowicz można zobaczyć w „trójwymiarze”. Po obejrzeniu filmu uczennice i uczniowie, pod kierunkiem nauczyciela/nauczycielki, uzupełniają METRYCZKĘ.
Do wyboru realizacje na kanale YouTube:
    - ✓ Piotr Modliński, *Abakanowicz*; <https://youtu.be/w1057t5Dw08> [dostęp:10.12.2022]
    - ✓ Jan Boromeusz, *Nierozpoznani (Magdalena Abakanowicz) - Poznań Cytadela*; <https://youtu.be/CR4wmyQAntk>, [dostęp:10.12.2022]
    - ✓ Flying Circus PL, *Rzeźby Abakanowicz NIEROZPOZNANI - największy zespół ABAKANÓW na Cytadeli w Poznaniu*; <https://youtu.be/lry1rF6slsM> [dostęp:10.12.2022]
- Pytania po filmie:**
- ✓ *W jaki sposób zmieniło się Wasze postrzeganie przedstawionej pracy?*
  - ✓ *Czy teraz łatwiej określić formę artystyczną tej pracy; jeśli tak, to dlaczego?*
  - ✓ *Jak odczytujecie tytuł tej pracy w zetknięciu z jej plenerową realizacją?*
  - ✓ *Na podstawie przedstawionej pracy M. Abakanowicz podajcie cechy rzeźby plenerowej. Wykorzystajcie informacje o opisie rzeźby (**Załącznik 2.**) i tabelkę ułatwiającą opis rzeźby (**Załącznik 2.A.**).*
  - ✓ *Zaproponujcie własną interpretację „Nierozpoznanych” i nadajcie pracy własny tytuł.*
  - ✓ *Czy ktoś z Was widział na żywo tę pracę?*
  - ✓ *Czy dla jej odczytania ważne jest miejsce, w którym się znajduje?*
  - ✓ *Co wiecie o poznańskiej Cytadeli?*
  - ✓ *Co wiecie o Magdalenie Abakanowicz?*

<p>Cel modułu: Wskazówka do realizacji</p> <p>Istotą modułu jest zrozumienie przez uczniów i uczennice pojemności kategorii „krajobrazu kulturowego” na przykładzie Cytadeli - miejsca łączącego przeszłość z teraźniejszością; dawnej militarnej twierdzy, która współcześnie jest swoistą agorą rodzinnych, społecznych i artystycznych spotkań w otoczeniu przyrody i sztuki.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznanie poznańskiej Cytadeli, jej historii oraz dawnej i współczesnej funkcji. 2. Zgromadzenie materiałów na temat występujących na Cytadeli zabytków historycznych i militarnych a także dzieł sztuki okazów fauny i flory. 3. Zrozumienie specyfiki rzeźby plenerowej poprzez znalezienie, skatalogowanie i opisanie obiektów artystycznych na poznańskiej Cytadeli. 4. Przybliżenie postaci Magdaleny Abakanowicz, autorki najśłynniejszej rzeźby na Cytadeli i patronki Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.
<p>Sprawdzenie wiedzy bazowej uczniów.</p> <p>Co już wiem?</p>	<p>Poprzez swoje bezpośrednie doświadczenie (wycieczka na Cytadelę) i dotarcie do informacji (analogowych i internetowych), pogłębicie wiedzę na temat przeszłości Cytadeli. Opiszecie, np. w formie katalogu, przestrzeń parku pod kątem obiektów: historycznych, artystycznych i przyrodniczych. Swoje działania wzbogacie o osobiście pozyskaną dokumentację fotograficzną i poszerzcie o przygotowany przez Was, folder lub spis (do wyboru) ciekawych miejsc, które warto zobaczyć podczas pobytu na Cytadeli. Opracowany materiał zaprezentujecie w klasie i opublikujecie w dedykowanym do tego celu środowisku internetowym.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Wiem czym jest rzeźba plenerowa i na czym polega jej opis.</i> ✓ <i>Wiem, co należy brać pod uwagę interpretując rzeźbę.</i> ✓ <i>Wiem, że Cytadela jest parkiem miejskim Poznania i miejscem eksponowania sztuki plenerowej.</i> ✓ <i>Wiem, że Magdalena Abakanowicz to rzeźbiarka.</i>
<p>ETAP 2: PRZETWARZANIE (środowisko cyfrowe)</p>	

<p>Cel: analiza, synteza, przetwarzanie informacji i nadawanie im nowej formy.</p> <p>Wskazówki metodyczne:</p> <p>Ważne, aby uwrażliwić młodzież na legalne wykorzystywanie informacji z poszanowaniem praw autorskich (Załączniki 5.). Można także ustalić z uczniami i uczniami zasady opisu bibliograficznego przywoływanych materiałów.</p> <p>Uczniowie/uczennice mogą utrwalać zebrane informacje w różnorodnej formie, jednakże ze względu na prezentowanie rzeźb plenerowych oraz przestrzeni Cytadeli, preferowane będą realizacje filmowe i/lub multimedialne oraz opracowania w dowolnie wybranej formie: katalogu lub folderu lub wywiadu. Opracowania muszą być przygotowane w takiej formie cyfrowej, aby mogły być upowszechnione w przeznaczonym dla projektu środowisku internetowym.</p> <p>Cel: Gromadzenie informacji przez uczennice i uczniów, przygotowanie do opracowania zadań.</p> <p>Po wyborze tematów do realizacji należy ustalić z uczniami kryteria zaliczenia zadania oraz określić ramy czasowe projektu.</p>	<p>Uruchomienie kontekstu poznawczego polegającego na osobistym doświadczeniu przestrzeni i odszyfrowaniu elementów krajobrazu kulturowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Przygotowanie i zrealizowanie wycieczki na Cytadelę. ✓ Zebranie materiałów wizualnych wg przydzielonych zadań. ✓ Poszukiwanie informacji w środowisku cyfrowym (mapy, strony www., druki zwarte, opracowania tematyczne). <p>Uczniowie i uczennice powinni pracować w grupach. Każda grupa powinna mieć przydzielone inne zadanie. Przygotowane materiały stworzą komplementarną bazę informacji na temat poznańskiej Cytadeli, którą będzie można upowszechnić w środowisku cyfrowym, na przykład na stronie internetowej projektu/szkoły lub/i zaprezentować na zebraniu dla rodziców, przedstawić na okolicznościowej imprezie szkolnej.</p> <p>INSTRUKCJA DO ZADANIA DLA UCZNIÓW</p> <ol style="list-style-type: none"> I. Zorganizujcie wycieczkę na Cytadelę. II. Podczas pobytu w parku przygotujcie fotograficzną i/lub filmową dokumentację, która posłuży Wam do opracowania kompendium wiedzy na temat przydzielonego zagadnienia. III. Wykorzystajcie różne możliwości pozyskiwania wiedzy: <ul style="list-style-type: none"> ✓ przeszukajcie środowisko cyfrowe, poszukajcie informacji w legalnych zasobach, możecie wykorzystać sugestie zawarte w Załączniku 5.; ✓ zauważcie i wykorzystajcie opisy miejsc na Cytadeli (plansze informacyjne, schematy, zdjęcia, mapy, opisy); ✓ porozmawiajcie z osobami, które mogą znać odpowiedzi na Wasze pytania: na przykład przeprowadźcie wywiad z pracownikami muzeum lub/i odwiedźcie Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu i pozyskajcie informacje o Magdalenie Abakanowicz. IV. Materiały, które opracujecie, upowszechnicie w środowisku internetowym. <p>Zagadnienia do opracowania dla grup:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. twierdza, fortyfikacje, cytadela – przygotujcie informacje o topografii, historii, zmianach funkcji tego miejsca, zainspirujcie się materiałem w Załączniku 6.; 2. rzeźba plenerowa – sztuka w przestrzeni parku; przykłady, stan zachowania, autorzy, interpretacja wybranych obiektów – wykorzystajcie Załącznik 2.; 3. samoloty, czołgi i inne militaria, specyfika Muzeum Uzbrojenia na Cytadeli - opiszcie najciekawsze obiekty; 4. park miejski, fauna i flora – zbierzcie informacje o zwierzętach i roślinach, które można spotkać na Cytadeli; przedstawcie plan założenia parkowego, zaznaczcie na nim najciekawsze obiekty przyrodnicze; możecie wykorzystać mapę – Załącznik 7.; 5. realne i symboliczne miejsca spoczynku – cmentarze na Cytadeli – przygotujcie dokumentację fotograficzną, sporządźcie katalog i opis cmentarzy; sfotografujcie i opiszcie wybrane nagrobki.
<p>ETAP 3: SYSTEMATYZACJA (zajęcia w klasie)</p>	
<p>Cel: uporządkowanie wiedzy (strukturyzacja, powiązania) Warto zwrócić uwagę uczniów</p>	<p>1. Rekapitulacja: podsumowanie pracy nad odszyfrowaniem krajobrazu kulturowego Cytadeli w Poznaniu.</p>

<p>i uczenie na istotne i nowe informacje, których się dowiedzieli.</p> <p>Zapisana na tablicy mapa skojarzeń artykułowanych przez uczennice i uczniów, może pełnić funkcję wizualizacji kontekstów poznawczych odkrytych podczas pracy nad projektem. To bardzo skuteczny sposób na skupienie uwagi, aktywację uważności i, co najważniejsze, rozpoznanie zakresu poszerzonej podczas pracy projektowej wiedzy. Ważne, aby to ćwiczenie przeprowadzić PRZED prezentacją przez grupy opracowanych zadań</p> <p>Uwagi do dyskusji: Nauczyciel/nauczycielka moderuje dyskusję. Prosi o wyjaśnienie własnymi słowami, jakie oczekiwania wobec rzeźby plenerowej ma autor przywołanych w cytacie słów. Dopiero po sformułowaniu cytatu zaprasza młodzież do rozmowy.</p>	<p>Swobodne wypowiedzi uczniów i uczennic; zapis w formie „mapy skojarzeń”, np. na tablicy.</p> <p>2. Prezentacja zadań przez grupy: Uczniowie prezentują przygotowany materiał w klasie oraz publikują go w dedykowanym środowisku cyfrowym.</p> <p>3. Uzupelnienie: Zaproszenie do dyskusji i rozmowa sterowana:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Porozmawiajcie, w jaki sposób można wykorzystać przestrzeń parku do promowania i rozwoju kultury? (burza mózgów; zapisanie przez uczennice i uczniów propozycji na samoprzylepnych kartkach/lub zapis na tablicy). ✓ Ustosunkujcie się do słów Adam Radtke, który w artykule pt. „ Co tu stoi? Subiektywny przegląd rzeźb plenerowych w Polsce” na portalu „RYNEK i SZTUKA” stwierdza: „Moje oczekiwania względem rzeźby plenerowej to integracja i dialog utworu z miejscem oraz jego bywalcami. Aranżacja przestrzeni, przy której przyjemnie spędza się czas, a więc takiej, która podświadomie spełnia swoją powinność estetyczną. Realizacja, która nacieszy oczy i nakarmi swoimi znaczeniami. Dzieło sztuki, które będzie jej animatorem w przestrzeni publicznej, a nie obiektem do omijania.” (źródło: Adam Radtke, <i>Co tu stoi? Subiektywny przegląd rzeźb plenerowych w Polsce</i>, „Rynek i Sztuka”, 20.09.2019 / MAGAZYN NA DESER: https://rynekisztuka.pl/2019/09/20/co-tu-stoi-przeglad-rzezb-plenerowych-w-polsce/ [dostęp:18.12.2022] – Załącznik 8.). ✓ Podajcie przykład dowolnej rzeźby plenerowej, która według Was dobrze integruje się z przestrzenią publiczną. Uzasadnijcie swój wybór.
<p>ETAP 4: EWALUACJA (zajęcia)</p>	
<p>Uwagi do realizacji:</p> <p>Ważne aby uczennice i uczniowie zdali sobie sprawę z tego, ile zaszyfrowanych wiadomości skrywa krajobraz kulturowy, który ich otacza i ile pracy muszą włożyć, aby go rozpoznać. To zrozumienie powinno wywołać refleksję dotyczącą sposobu pozyskiwania wiedzy i opracowywania materiałów.</p>	<p>1. Informacja zwrotna uczniów i uczennic: Odpowiedzi na pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Czego się dowiedziałem/dowiedziałam? ✓ Co mnie zaskoczyło w pracy nad tym tematem? ✓ Co zapamiętam? ✓ Co zrobiłbym/zrobiłabym inaczej i dlaczego? <p>2. Zabawa utrwalająca wiadomości. <u>Przykładowe pytania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Jak nazywała się kiedyś Cytadela?</i> ✓ <i>Jakie cmentarze są na tym obszarze?</i> ✓ <i>Do kiedy gwiazda wieńczyła Pomnik Bohaterów?</i> ✓ <i>Ile czołgów jest na ekspozycji muzealnej?</i> ✓ <i>Co to jest rosarium?</i> <p>3. Informacja zwrotna nauczyciela Nauczyciel/nauczycielka dziękuje uczennicom i uczniom za zaangażowanie; omawia mocne i słabe strony realizowanych zadań; wskazuje obszary, w których osiągnęli najlepsze rezultaty i te, nad którymi powinni pracować. W sposób opisowy odnosi się do ustalonych kryteriów zaliczenia zadania.</p>